

2. Управління розвитком територіальних громад

Катерина Юрївна Тимошенко
*здобувач вищої освіти СВО Бакалавр,
кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету
м. Полтава, Україна*

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД В СВІТЛІ РЕФОРМИ ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЇ В УКРАЇНІ

В галузі місцевого самоврядування державна політика України підтримує інтереси жителів територіальних громад та визначає децентралізацію влади, передає значну частину повноважень, відповідальності, ресурсів від органів виконавчої влади органам місцевого самоврядування. В основу цієї політики закладено положення Європейської хартії місцевого самоврядування та найкращі світові стандарти суспільних відносин у цій сфері [1].

Кабінет Міністрів України зазначив, що пріоритетним завданням в Україні є підтримка реформи децентралізації, за допомогою якої розвивається місцеве самоврядування та економіка країни. В 2020 році Кабінет Міністрів України схвалив новий адміністративно-територіальний устрій базового рівня [2]. Відповідно до розпоряджень Кабінету Міністрів, в Україні сформовано 1469 територіальних громад, які покриватимуть усю територію країни [3].

У результаті перерозподілу повноважень між рівнями управління повинні бути розмежовані за принципом субсидіарності. Мешканці громад мають бути забезпечені механізмами та інструментами впливу на місцеву владу та участі у прийнятті рішень. Повномасштабне вторгнення та вимушено переміщені особи змінили демографію, новий підхід передбачає надалі моделювання надання послуг у сфері охорони здоров'я, освіти та адміністративних послуг. Чотири напрями, в яких потрібно працювати: розмежування повноважень між державою і місцевим самоврядуванням; повсюдна робота публічної служби; корекція точкового адміністративного устрою; вирішення ситуації з ВПО – питання нормальної дієвої статистики та виборчого законодавства.

Потрібно впровадити законодавство про адміністративно-територіальний устрій, налагодити внутрішню структуру місцевого самоврядування та вирішення питання місцевих державних адміністрацій.

Додатково існують проблеми політичного (не популярно) та корупційного (простіше комусь обрати кеш замість реального наповнення бюджету податками) характеру. Потрібно внести зміни в законодавство з адміністрування для усунення зловживань.

Новостворені ОТГ зіткнулися і з проблемою неефективного використання фінансових ресурсів. Кошти переважно використовувалися для реалізації проектів із високою видимістю (ремонт шкіл, будинків культури, фельдшерсько-акушерських пунктів) задля підняття рейтингу голови громади й збільшення шансів на переобрання на наступних виборах. Водночас, помітним

було небажання голів громад брати на себе додаткову відповідальність і роботу з залучення інвестицій (наприклад, для розвитку інфраструктури). Де-які керівники ОТГ не вкладали отримані з бюджету гроші у розвиток, а зберігали їх на депозитних рахунках. За даними Мінрегіонбуду, станом на 1 серпня 2018 р. на банківських депозитах перебувало 0,5 млрд грн коштів бюджетів ОТГ. Найчастіше причинами не освоєння коштів були: процедура приєднання нових громад, законодавча неврегульованість, відсутність довгострокових планів щодо об'єднання і фінансового регулювання, протидія зацікавлених сторін.

Цікавим є досвід Швейцарії, де рішення про витрати; про ставки податку в межах громади; впровадження нових податків; про придбання, обмін або продаж землі громади; надання дозволу на будівництво проводять через фінансові референдуми та збори в громаді.

В даний час демократичні інститути ефективно функціонують там, де громадянське суспільство сформувалося вже давно. В Україні близько 85 % населення не бачить необхідності в громадянській активності або не розуміє, про що йде мова, лише 3,8% населення є членами громадських організацій України. Рада Європи зазначає головні характеристики активного громадянина: участь у добровільній діяльності або співробітництво з органами місцевого самоврядування; люди мають право брати участь у рішеннях і процесах, які впливають на них, зокрема послуги; розуміння політичного, економічного, соціального контексту їх участі, щоб громадяни могли приймати обґрунтовані рішення; вміння впроваджувати дії та наявні структури базуючись на таких принципах, як рівність, різноманітність, всеосяжність та соціальна справедливість. Отже, активний громадянин той, хто розвиває навички, знання та розуміння, щоб мати можливість приймати обґрунтовані рішення щодо розвитку громади для підвищення якості життя в цих громадах. Існує чотири рівні громадянської участі: інформація, консультація, діалог і партнерство, які можуть відбуватися на шести етапах прийняття політичних рішень розроблення порядку денного, підготовка документів, рішення, виконання, моніторинг, перегляд. Коли громадяни беруть участь у вирішенні проблеми і процесі ухвалення рішення, то вони стають співучасниками вирішення проблеми, що існує в їхній громаді. Все це надзвичайно важливо для успішного розроблення та реалізації стратегічного плану розвитку територіальної громади.

Список використаних джерел:

1. Європейська хартія місцевого самоврядування: Рада Європи; Хартія, Міжнародний документ від 15.10.1985. *Офіційний вісник України*. 2015 р. № 24. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_036#Text (дата звернення: 04.12.2022).

2. Те, чого ніколи не було в Україні: Уряд затвердив адмінтерустрій базового рівня, що забезпечить повсюдність місцевого самоврядування. 2022. Децентралізація: офіційний сайт. URL: <https://decentralization.gov.ua/news/12533> (дата звернення: 04.12.2022).

3. Територіальні громади. Децентралізація: офіційний сайт. URL: <https://decentralization.gov.ua/newgromada> (дата звернення: 04.12.2022).